

נראדה אוד

פרשת בא תשפ"ב

גליון המאה שנה ג

באר רבז'ק מלעבוויטש קידינו

{ שניני אור }

פרשת בא - יציאת מצרים, חסידים חיו תמיד עם הפרשה כבר מתחלת השבוע - הקריאה מעוררת את הזמן, בפרשת שמות קראנו על הירידה למצרים והשעבוד הקשה, בפרשת וארא על שבעה מתוך עשרת המכות שלקו פרעה ועמו והשבוע כבר יוצאים ממצרים לחירות עולם.

אמנם לא בפרשת בא בלבד יוצאים אנו ממצרים כל שבת היא הלא זכר ליציאת מצרים, בימות החול מרגישים אנו לפעמים במצרים - כל אחד ומיצריו הוא בחשכת הגלות בה אנו נמצאים, אך הנה בא שבת - המענג את השבת זוכה לנחלה בלי מיצרים, מנוחת אהבה הרחק מכל האופף אותנו בימות החול.

האמת שכבר טרם יצאו ישראל ממצרים ביום השבת היו יוצאים במדת מה מחשכת הגלות, כמואב במדרש (שמו"ר ה, יח) אחר שבא משה רבינו לפרעה לאמר לו שישלח את בני ישראל אמר פרעה תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה ואל ישעו בדברי שקר, מלמד שהיו בידם מגילות שהיו משתעשעין בהם משבת לשבת לומר שהקב"ה גואלן וכו', אמר להן פרעה תכבד העבודה וגו' ואל ישעו בדברי שקר, אל יהיו משתעשעין ואל יהו נפישין ביום השבת.

ביאר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בקידושא רבא בשבת שעברה כי על זאת היתה טענת משה רבינו למה הרעות לעם הזה, כל זמן שהיו ישראל נחים ומתחזקים יחד בשבת הרי שאף בתוך רוע הגלות היתה להם נקודת טוב, בשבת מכיר היהודי כי גדלו וטובו מלא עולם ושואב כח מהגאולה שודאי תבוא, אך כאשר ניטלת מהם השבת כיצד יתחזקו בחשכת הגלות - הכיצד אפשר ללא שבת?! ועל כך השיב לו הקב"ה שדייקא מתוך תוקף החשכות יפציע האור הגדול.

ולענינו - הילוכך תהא בנחת, כאשר צועד היהודי עם קדושת השבת בכל חלקי היום יוצא הוא עוד ועוד ממצרים, אך חשיבות מיוחדת העניקו הצדיקים והחסידים וביותר בהיכל רבוה"ק להתננסות יחד בליל שב"ק, זמן המיועד להתחזקות בצוותא חדא - שהיו בידם מגילות שהיו משתעשעין בהם משבת לשבת לומר שהקב"ה גואלן, כל אחד מתבונן ורואה בטוב ה' וטועם טעם גאולה.

בשבתות החורף כאשר האויר קר וגשם ניתך ארצה זקוקים אמנם להתגברות כדי לצאת לשבת אחים, אך החסיד מעולם לא נרתע מכגון אלו, אכן אמרו חז"ל ונתתי גשמיכם בעיתם - בלילי שבתות, אך כבר המליץ על כך אחד החסידים בדברי הכתוב על זאת יתפלל אליך כל חסיד לעת מצוא - כאשר יוצא הוא מביתו בליל שבת חורפית - רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו...

{ זברות קודש }

קיום המצוות בביטול לרצונו יתברך

וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה ה' את משה ואהרן כן עשו (יב, כח).
ברש"י וילכו ויעשו בני ישראל, וכי כבר עשו והלא מר"ח נאמר להם, אלא מכיון שקבלו עליהם מעלה עליהם הכתוב כאילו עשו, וילכו ויעשו, אף ההליכה מנה הכתוב ליתן שכר להליכה ושכר לעשיה, כאשר צוה ה' את משה ואהרן, להגיד שבחן של ישראל שלא הפילו דבר מכל מצות משה ואהרן, ומהו כן עשו אף משה ואהרן כן עשו.

עבודת האבות מצד עצם מציאותם כאינו מצווה ועושה ועבודת בני ישראל שמצווים ועושים
יש לבאר כי הנה כאשר נצטוו בני ישראל במצוות אלו אשר היו מהמצוות הראשונות שנצטוו עליהם החלה אצלם תקופה חדשה, כי מקודם היה קיום המצוות ע"י האבות הק' ושכתי י-ה ללא שנצטוו ועתה הגיע עת קיום המצוות ע"י ישראל בדרך מצווה ועושה, מחמת שהאבות הק' היתה אהבם ויראתם בשלמות וקיימו המצוות מתוך דבקות בהשם יתברך שנמשכו מצד עצם מציאותם להידבק במצוות ה', אבל עתה היה רצונו יתברך שיקיימו ישראל מצוותיו ע"י שיקבלו תורתו והיו מצווים ועושים, כמאה"כ (שמות ג, יב) בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה.

נשמע' - מצווה מתוך השגה נעשה' - מתוך ביטול
על זה אמרו בגמ' (פס) בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה מי גילה רו זה לבני שמלאכי השרת משמשין בו שנא' (ק, ט) ברכו ה' מלאכיו גיבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו וכו', ענין הקדמת נעשה לנשמע כי נשמע מורה על ההתבוננות וההשגה בטעמי המצווה ותכליתה, אמנם תחילה וראש להשגה הקדימו ישראל נעשה להיות עיקר חפצם בקיום המצוות לבטל רצונם לעשות רצונו יתברך באופן שאינו תלוי בכל מיני לבושים ומצבים, וזהו רו שמלאכי השרת משתמשין בו, שעם גודל השגתם באהבת הש"ת ויראתו - חלים וזעים מאימת כסא, מבטלים עצמם לגמרי לעשות רצונו יתברך במילוי שליחותם.

קיום המצוות מתוך הבנה והשגה וקיום המצוות מתוך לקיים ולהידבק בדבר ה'
הנה בקיום המצוות יש שני חלקים, האחד שמתבונן היהודי באורייתא ברא קוב"ה עלמא וכל מצווה מכוונת לענין כלשהו בעוה"ז וכנגד זה יש לה שורש למעלה, והבול"ת נתן רשות להתבונן בטעמי המצווה ותכליתה וע"י שמשג פנימיות ענין המצווה נתעורר שורש המצווה למעלה ומשם נשפע שפע אורו יתברך לרומם ולקדש כחות נפשו, כדאיתא בזוה"ק שתר"ג מצות המה תרי"ג עטין שעל ידם יתקרב היהודי להשם יתברך.

בענין זה צריך האדם להתייגע ולהרגיל עצמו שלא יא רצונו בקיום המצווה תלוי במצבים משתנים, ואף אם עתה נחסר מאיתו ההשגה בפנימיות המצווה יחזיק בנפשו הרצון לקיים המצווה מצד עצם עשיית רצונו יתברך, אשר דבקות זו קיימת בכל מצב שהוא.

משה ואהרן זכו לדרגת קיום המצוות בביטול
על זה אמר הכתוב כאשר צוה ה' את משה ואהרן כן עשו, פירש"י ומהו כן עשו אף משה ואהרן כן עשו, שאף משה

כדא"י בספר מעין גנים מהבני יששכר ז"ע שעבד נאמן הוא אשר א"פ שמבין ומשיג בדעתו טעמי הדברים בציווי אדונו, עיקר חפצו ושמתחו אינה אלא בקיום רצון האדון, ובדרך זו מבאר הדידוע מהחסיד ר"י יעבץ כי בזמן גירוש ספרד דוקא פשוטי העם הם אשר החזיקו באמונה פשוטה ללא חקירות המה מסרו נפשם על קידוש ה', והוא בחי הביטול להשם יתברך שאינו מחזיק באמונה על פי חכמתו כי אם מבטל רצונו לעשות רצונו יתברך באמונה פשוטה, ואמונה זו דייקא קיימת ועומדת בכל עת ומצב.

אמנם החלק היותר נעלה בקיום המצווה, כאשר היהודי מצווה ועושה, שמלבד התבוננותו בעניני וטעמי המצווה מתבונן בעצם המצווה אשר הוא דבר ה' ורצונו שבמצווה, ובעת שנגש לקיים מצווה רצונו למלאות רצון קונו ולהידבק ברצונו יתברך, ובזה זוכה לאחד ולקשר רצונו ברצון העליון אשר זהו עצם המצווה והוא דרגה נעלה יותר מכל השגות וטעמי המצוות, ואזי נתקיים בו אתה אחד ושמן אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, שמן אחד מורה על התוה"ק שמותיו של הקב"ה כי ע"י הדבקות בעצם מצות התורה כדברי המשנה (אבות ג, ד) בטל רצונך מפני רצונו נעשה מאוחד כביכול בה' אחד.

משה ואהרן זכו לדרגת קיום המצוות בביטול על זה אמר הכתוב כאשר צוה ה' את משה ואהרן כן עשו, פירש"י ומהו כן עשו אף משה ואהרן כן עשו, שאף משה

מצווה מוצוין להידבק בדבר ה' אינה תלויה בשינויים
ודבקות זו מצד עצם המצווה אינה תלויה בחילופי זמנים ומצבים אלא קיימת ועומדת בכל עת ומצב, שלא כענין

המשך בעמוד הבא <<

עצת רבוה"ק להתעלות ולהתרומם מהחומר

בשם הרב הקדוש רבי שלמה קארלינער זצ"ל, ואמרתם זבח פסח הוא לה' (שמות יב, כז), היינו כשאתם רוצים לזבח את היצר הרע, פסח הוא לה', פירוש אזי תפסחו ותקפצו אל ה'!

בית אהרן לראש חודש ניסן דף ע"ד:

מאורי אור

פרשת בא באור רבותינו

עשר מכות כנגד עשר ספירות [ב]

שבע מכות בפרשת וארא ושלוש בפרשת בא, כי צריך להכניע קודם המדות רעות ואח"כ החב"ד
הנה עשרת המכות מחולקים בשני פרשיות, בפרשת וארא שבעה מכות ובפרשת בא שלש מכות, והטעם הוא משום דכל העשר מכות היו בכדי להכניע העשר כתרין דמסאבותא (זוה"ב ב טו), ולכן מקודם צריך להכניע הז' תחתונות ובעבודה היינו לגרש השבע תועבות מלבבו ולהכניע הז' מדות רעות, ואחר כך בנקל להכניע הג' ראשונות חב"ד דקליפה.

כ"ק מרן אדמו"ר מוהר"א ז"ע, זכר צדיק ג:

אמנם אף אצל כל אדם אין כל העיתים שוים ואינו זוכה בכל עת להכיר מציאותו יתברך, על כן בעת שמאיר בלבו אורו יתברך יתבונן בעצמו שיבואו אף זמנים שלא יזכה להארה זו, ומאשר זוכה עתה לבהירות האמונה יקח עמו לזמנים הנמוכים שלא יא ככסיל בחושך הולך, שאף כי בהיותו בחושך אינו מכיר מציאת הבורא יתברך ודאי אין שום מציאות בלבו כאשר האיר לו בזמני הגדלות. זהו הרמז בדברי רש"י שחפשו ישראל וראו את כליהם וכו', אוצרות מצרים מורה על זמני הקטנות אשר יש בהם ניצה"ק, שע"י התחזקות האדם באמונה מעלה אותם לקדושה מיד הכוחות שנגנזו, ובעת מכת חושך האיר לישראל אור החכמה ואזי התבוננו באותם אוצרות שודאי אף בזמני הקטנות מאיר אורו יתברך אף שאין נראה לעינים, וכשיצאו היו שואלים מהם והיו אומרים אין בידינו כלום, כאשר בזמן הקטנות נסתר ממנו אורו יתברך, אומר לו אני ראיתי בביתך ובמקום פלוני הוא, על ידי התבוננותו בזמני האור יודע עתה בבירור שאורו יתברך מאיר בכל עת ומצב.

מכת ככורות - חתר

המכה האחרונה בככורים דייקא להעלות בחי ראשית אל הקדושה

יש לבאר ענין הלקאת הככורות דייקא במכה האחרונה במצרים, מחמת שבמכה זו יצאה בחי' כתר מהטומאה אל הקדושה, וענין הכתר הוא הרצון הקדום לבריאת העולם אשר הוא עבור גילוי כבודו יתברך בעולם הגשמי, כדברי המשנה (אבות י, יא) כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא לכבודו, ועבודת יהודי במדה זו לעסוק בכל עניני הבריאה בכונה נכונה לכבודו יתברך אשר עבור זה נשרה העולם.

לזה נקרא הקב"ה ראשון כדכתיב (שערי מד, ט) אני ראשון ואני אחרון, כי הוא ראשון לכל הברואים אשר לא נבראו אלא לכבוד שמו, ואף ישראל נקראים ראשון כדכתיב (ירמיה ב, ג) קודש ישראל לה' ראשית תבואתה, כי המה העם הנבחר ומלא הרצון העליון על ידי שמקשרים כל מעשיהם ורצונותיהם לרצון הקדום שהוא גילוי כבודו יתברך בבריאה הגשמית.

לכן לקו הככורות במכה זו המכוונת כנגד בחי' כתר, כי מצרים עסקו בכל עניני החומר מתוך מילוי תאוותם והיתה תאות גופם ראשית לכל עניניהם בלא להביט לראשית הבריאה, וכאשר הכה ה' את בכוריהם אשר הם בחי' ראשית יצאה בחי' כתר מהקלי' אל הקדושה וקבלו ישראל הכח לקשר עניני הבריאה לראשית הבריאה, אשר נקראים בכור כמאזה"כ (שמות ז, כב) בני בכורי ישראל.

גאולת מצרים - גאולת הדעת - יהוד

ולכל בני ישראל לא יחרף כלב לשוננו (י, יא). י"ל לדרכינו הנ"ל שהתורה ניתנה בלא נקודות ויכול לדרוש בכל ניקוד שיעלה לענין הדרוש, וי"ל הרמז בזה כי כל הצרות הבאים על האדם ח"ו הוא מחמת שנטבע בשקר ואינו דבוק

באמת ואין פיו ולבו שוין אבל מי שדבוק באמת ופיו ולבו שוין אז נמתקים הגבורות - פה מספר אלקים עה"כ, ע"י הלב כי בינה ללב ושם נמתקו הדינים בשורשן ובטל כל הצרות ר"ל, אבל כשנטבע בשקר ומדבר אחד בפה ואחד בלב שפה אינו דבוק ללב ואדרבה הוא חלוק מן הלב ולכן לא נמתקו הגבורות ומשם נתעורר כל הצרות, וזה י"ל שרימו הפסוק כאן ולבני ישראל לא יחרף שלא היה מוזיק להם שום דבר, והטעם כלב לשוננו היינו לשוננו היה כמו לבו שהיה פיו ולבו שוים שהיו דבוקים באמת ואזי נמתקו כל הדינים והבן.

דגל מחנה אפרים, זכע"ז באמרי פינחס

בשם הרה"ק ר' ליפא מהמעליניק ז"ע

רבי דוד ווילייקער ראשון יהודי העיר ווילייקא היה. חסיד תמים, מאנשי מרן הס"ק מלעכוויטש ז"ע. פעם ישב בשולחנו של מרן הס"ק ז"ע, לפתע נשמע מרן אומר: 'פערד איז טייער - הסוסים יקרים המה', הכל הבינו שדברים אלו עומדים ברומו של עולם ואינם כפשוטם. אולם רבי דוד שתמים היה, אמר לעצמו: כמה חבל, והלא הייתי יכול לקנות ביריד סוסים בזול. לשמע דבריו גיחכו סובביו, אולם מרן ז"ע שיבח מאוד את מידת תמימותו ואמר: 'ולכל בני ישראל לא יחרף - ביי א יידן טאר ני זיין קיין חרף, נאר כלב לשוננו - אזוי וויא דער הארץ אזוי דער מויל - אסור שיהיה חרף אצל היהודי, רק שיהיו פיו ולבו שוים'.

הבל לשארית עמ' רלב

ולכו עבדו את ה' כדברכם (יב, לא).

ידוע דכל דברי התורה מורים דרך לעבודת ה', וזה ולכו עבדו את ה' כדברכם, שלא תהיו נאה דורש ולא נאה מקיים, רק נאה דורש ונאה מקיים. מא"א ז"ל אדמו"ר [האמצעי] מקאידנאוו.

דברי שלום

ביום א' פרשת אחרי וקדושים כ"ב למספר בני ישראל, בלכתי עמו לטיל על פני החוף וישב כלב על הדרך, ואמר שהוא ירא ללכת מפני הלב, ואמרתיו ולכל בני ישראל לא יחרף כלב לשוננו (שמות יא, ז). ואמר שבחול המועד פסח נפל לו ברעיונו לאמר לידידיו ר' מרדכי אהרן על מה שאנו אומרים בקידוש של יו"ט אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון, כשתקח תיבת בני"ו גימטריא נ"ח מתיבת ע"ם, נשאר נ"ב בגימטריא כל"ב. וזה אשר בחר בני"ו מכל ע"ם ונשארו כל האומות בבחינת כל"ב, אבל יש לירא אולי ינבחו או ינשכו הכלבים, על זה אמר ורוממנו מכל לשון, כמו שכתוב ולכל בני ישראל לא יחרף כלב לשוננו.

אמרי יעקב, יום א אהו"ק תרע"ז

בסעודה שלישית בשבת מאיר אורו יתברך מתוך החושך

לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים ולכל בני ישראל היה אור במושבותם (ז, כג).

יש לרמז בכתוב מנהג הצדיקים ורבוה"ק לישב בסעודה שלישית בשבת קודש בחושך, אשר הענין בזה כמאמר הכתוב (מסכת ז, ה) כי אשב בחושך ה' אור לי, להחשיך מעיני הגוף על עניני החומר המסתירים אורו יתברך ועל ידי יאיר בנפש להכיר אור ה' המאיר לא על עניני הבריאה הגשמיים.

על זה רמז הכתוב לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים, שלשת ימים רומז לסעודה שלישית שכן חיוב שלש סעודות בשבת ילפינן ממה שכתוב ג' פעמים היום בענינא דשבת בפר' בשלח (שמות טו, כה) כדאי' בחז"ל (שבת קי"ז), ובזמן מקודש זה מחשיכים עיני החומר מלראות הבלי העולם, כאשר במצרים חשיך למצרים במכת חושך, ועי"ז ולכל בני ישראל היה אור במושבותם, שמאיר בנפשם חכמה ודעת דקדושה לראות אורו יתברך המחיה ומהוה הכל.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מצוה ב"א יותר מבשלוחו

מרגלא בפי חסידים בלשון הגמ' (קידושין מא). מצוה בו יותר מבשלוחו, שבפרשת בא יש יותר מעלה להסתופף בצל הצדיקים מבפרכת בשלח.

יש לבאר כי ביציאת מצרים אמרו חז"ל (בהגש"פ) אני ולא מלאך אני ולא שרף, שהיתה היציאה ע"י הקב"ה בעצמו, וקריעת ים סוף היתה ע"י שליח - ביד משה רבינו, לכן יש מעלה בקריאת יציאת מצרים בפרשת בא מצד מה שאז נגלה אורו יתברך ע"י הקב"ה בעצמו היינו בגילוי עצם נשמת בני ישראל, משא"כ בקריאת ענין קריאת ים סוף בפרשת בשלח נגלה האור בכח הצדיקים.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

>>> המשך מעמוד הקודם

ואהרן בגודל השגתם וכאשר במרע"ה נאמר (במדבר יב, ח) פה אל פה אדבר בו במראה ולא בחידות ותמונת ה' ביט, מכל מקום היתה עיקר מגמתם בקיום העוזה לבטל עצמם לרצון קונם אף שהשיגו בדעתם רום ומעלת המצוה, כנאמר במשה רבינו ע"ה (שם פס' י) בכל ביתי נאמן הוא, על אף נוראות השגתו בהשם יתברך בחי' בכל ביתי, החזיק עצמו בבחי' נאמן הוא לבטל עצמו לגמרי בקיום המצוות לעשותם כאשר צוה ה' מתוך רצון לעשות רצון קונו. יעזור השם יתברך שנוכה לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם וכימי צאתנו מארץ מצרים יראנו נפלאות בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

ליל שב"ק בא תשע"ד

הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע ז' שבט תקע"ה

ולמכיר נתתי את הגלעד (דברים ג, טו).

דרש הרה"ק ר' דוד מלעלוב לרמז שמי שהוא בשמחה תמיד זוכה להיות קרוב אל הקב"ה, וזהו 'ולמכיר' היאך ידע האדם מי מוכר - א באקאנטער, וקרוב לה' אלקיך? 'נתתי נתן לנו השי"ת סימן לכך, 'את הגלעד' - 'גל' מלשון גיל ושמחה, מי שהוא שמח וטוב לב 'עד' עדות היא שקרוב הוא לבוורא.

'די ליסטיגער צדיק - הצדיק העליון היה קרוי רבינו בפי חסידים ואנשי מעשה, ואני בה' אעלוזה אגילה באלקי ישעי, וכבר הוכיח מרן הס"ק מלעכוויטש זי"ע מהנפסק בשו"ע בסעודת חתן וכלה (אבה"ע סי' ס"ו) דאם יש נשים בחדר אין אומרים בברכהמ"ו 'שהשמחה במעונו' דכיון שיש גירוי היצר אין שמחה, מדין זה נשמע - הורה מרן הס"ק - שבמקום שיש שמחה אין גירוי יצר שולט, עזו וחדוה במקומו, האיש הדבוק בבוכ"ע בכל נימי נפשו שמחתו בנפשו ובליבו תדיר.

הצדיק מלעלוב, בשמחתו האיתנה בבורא כל עולמים, בתמימותו הטהורה ובאמונתו בגודל נשמות ישראל, לא אנה לידו שום דבר שגורם לעצבות, הרי הכל טוב, ברא השי"ת את עולמו באופן המושלם ביותר, אין בו שום חסרון, לא בו ולא בכל איש ישראל, עשה כך הבורא, הביא השי"ת את האדם למצב הנמוך בו הוא נמצא, הרי שזה רצונו ומעתה נקיים רצונו בעשיית תשובה עלאה בתמימות, ולעבדו ית"ש עבודה תמה במחשבה דיבור מעשה כדת.

מסופר כי בעירו היה דר רשע גדול ובעל עבירה, לאחר שעשה עבירה חמורה רדפו אחריו כל בני העיר להכותו מנה אחת אפים ולהענישו על כל מעלליו, האיש רץ ברחובות העיר נמלט מרודפיו, כשעבר על יד ביתו של רבינו הכניסו רבינו אל ביתו, כששמעו בני העיר שרבינו הכניסו לביתו הגיעו אל הבית ובקשו מרבינו שיוציאו אליהם ויעשו בו שפטים, אך רבי דוד לא הסכים, ויפצרו בו שחוטא גדול הוא האיש ויש להעמידו על מקומו, אך הוא באחד בהטעימו שכעת כשהוא בביתו אינו עושה הוא עבירות, מי לנו גדול מהשי"ת ששמע תפילת ישמעאל 'באשר הוא שם' שאמרו חז"ל שנידון לפי מעשיו ברגעים אלו, ע"כ כעת אין צורך להענישו.

עיר דוד

הוררת ולידתו בקדושה של רבינו בעיר ביאלה שבפולין לאביו מוהר"ר ר' שלמה שהיה מיוחס למלכות בית דוד, מסופר שזכה אביו לבנו זה מאחר שבכל שבת באמרו הפיוט 'זיכור לראות בניו ובני בניו עוסקים בתורה ובמצוות' היה מרבה בבכיות ותחנונים לפני השי"ת למשך זמן רב, זאת למרות שבעצמו יהודי פשוט היה. כבר בהיותו צעיר לימים החל רוח ה' מפעמו ומשתוקק היה להכיר ולהבין דרכי

אמרות טהורות מרבינו במעלת אהבת ישראל

שמעתי בשם בוצינא קדישא חסידא ופרישא הרב המפורסם מהו' דוד מלעלוב 'כמים פנים אל פנים כן לב אדם אל אדם' ודקדק הא דלא קאמר כמראה פנים אל פנים, היינו משום דבמים אם רוצה לראות את עצמו צריך להשפיל פניו למטה אבל במראה צריך להגביה פניו למעלה.

גם מים ניגריין על הארץ רמז לענוה, לכך קאמר 'כמים פנים אל פנים' היינו ענוה. 'כן לב אדם אל אדם' על ידי ענוה יוכל להיות לב אדם אל אדם.

יסוד אמונה

עוד מתאמרי משמיה בוין תקטר (מתוך זמר 'אזמר בשבחין'), מילוי האות ו' אפשר לכתוב בג' אופנים, וא"ו, ו"ו, ו"ו, וא"ו גימ' אחד רומז לאהבת השי"ת, ו"ו גימ' כמספר כ"ב אותיות התורה רומז לאהבת התורה, ו"ו גימ' י"ב כנגד י"ב שבטי י"ה רומז לאהבת ישראל, רומז שצריכים לקשר את עצמו באהבת השי"ת התורה וישראל.

בשם חסידים, מפי הגה"ח רש"א לידער

נכדו הרה"ק ר' יענקל'ע אפטער' זצוק"ל - שמע מרבינו שאמר, יהודי שיש לו אהבת ישראל הרי הוא כהולך כל היום מעוטר בתפילין דמארי עלמא, שכתוב בהם שבחם של ישראל כדאי' בגמ' ברכות (ו,):, ולא זו בלבד אלא כעטור בטלית ותפילין גם יחד כי בתפילין עושים י"ב תפירות כנגד י"ב שבטי ישראל (שימושא רבא, ונפסק בן כטו"ע א"ח סי' ל"ב סעי' ג"א), וכן גבי ציצית נפסק בשו"ע (א"ח סי"א ס"ד) שיש לעשות אורך החוטים י"ב גודלין שהוא ג"כ כנגד י"ב שבטי י"ה.

הגה"ח ר' וועלוועל מינצברג זצ"ל, בשם זקני ר' אברהם ששמע מר' יעקב בעצמו, ספר 'שארית ישראל'

לימוד מפרשת בא שלא ללבוש כחוקות הגויים

רבינו ראה פעם איש פשוט ההולך עם 'הויזן טרעגער' - שלייעקס אשר באותם ימים נמנעו אצל החסידים לילך בבגד זה, דבר רבינו על לב היהודי שיחדל ללכת בבגד זה, ענה האיש הלזה כדרך האנשים הפשוטים 'היכן כתוב בתורה שאסור ללכת בבגד זה?!' ענה לו רבינו שמרומז הוא בפרשתן - פרשת בא משארותם צרורות בשמלותם על שכמם משארותם רומז הוא ליציה"ר השאור שבעיסה שמחטיא את האדם, זה היציה"ר נצרך בשמלותם על שכמם היינו בבגדים הנלבשים על שכמו של אדם כגון בגד זה ושאר בגדים המתחדשים מעת לעת...

לאחר שחזר מליז'ענסק כעס עליו אביו מאד וחפץ היה להכותו במקל חובלים אך לא מצא את המקל, רבינו ברצותו לקיים מצות כיבוד אב חיפש את המקל והביאו לאביו באמרו הנה לך אבי, קח את המקל והכה...

יעל דוד עולות

אחר הסתלקותו של הרה"ק מליז'ענסק דבק רבינו בתלמידו הרה"ק מלובלין, רבינו נחשב לגדול תלמידי הרה"ק מלובלין ואף השפיע על הרה"ק ר' שמחה בונים מפרשיסחא להתקרב להרה"ק מלובלין, מסופר כי הרה"ק מקאז'ניץ ביקש מהרה"ק מלובלין שישלח אליו אחדים מגדולי תלמידיו שיוכל לשוחח עמם בתורה ועבודה, שלח אליו הרה"ק את רבי דוד, היהודי הקדוש מפרשיסחא והרה"ק ר' ישעי מפשעבורז.

המגיד מקאז'ניץ היה כידוע ידוע חולי ושכב על מיטתו רוב שעות היום, כשהגיעו התלמידים הורה לערוך סעודה לפניהם במאכל ומשתה, היהודי הקדוש התיישב על יד המגיד ודבר עמו בתורה ועבודה נגלה ונסתר עד שהגיעו לרוזין דרוזין, הרה"ק מפשעבורז שמע אותם מדברים ברזין דאורייתא הטה אונזו לשמוע את דברי התורה, ואילו רבינו ישב על מקומו ואכל, כשראה המגיד כי רבי ישעי' כופף עצמו לשמוע את דברי תורתו אמר לו 'למה לך לשמוע דברי תורה שלנו בעת שתוכל לראות אכילתו של רבי דוד שכל חתיכת לחם עם חמאה שאוכל הוא כקרוב כליל ועולות'.

לאחמ"כ בקש המגיד מרבינו שיאמר דברי תורה, אך רבינו בענוותנותו לא אבה לומר באמרו שאינו תלמיד חכם ומה יכול הוא לומר בפניהם, אמר לו המגיד א"כ תספרו סיפור לזה ענה רבי דוד וסיפר, כשיסיים רבינו את הסיפור אמר המגיד בהתפעלות עצומה כי בסיפור זה יישב רבינו כמה וכמה קושיות ותמיהות שהיה לו זה עידן בסתרי התורה.

מסופר כי פעם הגיע אל בית רבינו אורח ולא היה במה לכבדו להשביע את רעבונו, היה זה בפרוס ימי הפסח, לקח רבינו את קמח המצה שמורה ואפה הימנו פת להשיב נפש האורח, באמרו כי עיקר השמירה היא לשמור מחמץ ודרשו חז"ל עה"פ ושמרתם את המצות - מצוה הבאה לידיך אל תחמיצנה, א"כ קיימתי עכשיו מצוה זו ומשמים ישלחו מצות אחרות לפסח.

רבינו התפרסם עד מאד באהבת ישראל היתרה שהיתה לו ועובדות לרוב מסופרים על כך, פעם שאלו אחד מאנשיו כיצד ניתן להגיע ליראת ה' השיבו רבינו כי ליראת ה' אין לו עצה ונדרשת על כך יגיעה עצומה, אך לאהבת ה' יש לו עצה והיא אהבת ישראל, אף הוא קנה סוס ועגלה לצורך נסיעותיו ולבלינה, בדרך עלו ילדים על הסוס והשתעשעו בו, אמר רבינו 'פערדעלע פערדעלע, איך בין דיר אזוי מקנא' - כמה אני מקנא בך סוס... שעל ידיך נהנים יהודים רבים.

באחת הימים עלה גנב על סולם מחוץ לביתו בכדי להשתחל דרך הארובה לגנוב, כראות אותו רבינו הלך הוא אליו כשגבו מופנה אליו שלא יבוש, ונתן לו מספר חפצים יקרים מביתו, שלא יטרח אלה...

הרה"ק מצאנו כתב באגרת לאחר פטירת רבינו רבי דוד נ"י ושאלוהו הלא זה עידן שאינו בין החיים השיב דוד מלך ישראל חי וקים.

עיונים וזרחנות בדברי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א עבודת האחדות

[א]

לקראת התכנסות אנשי שלומינו החונים תחת דגל רבוה"ק מלעכוויטש קוידנוב זי"ע, בשבת קודש הבעל"ט פרשת בשלח – שירה בעצם האי יומא דהילולא רבא קדישא. היום אשר קדש כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א להתבוננתו והעמקה בתוכיותו, חיפוש בעומק נבכי נפשנו, אמונתנו - הבהירה היא דיה? תפלתנו - זכה וצלולה היא? הווכים אנו להתבסס מריחו של מירא דכיא, ההדסים עדין חיים?!

קריאת יהוד בסיים דברות הקודש ברעוא דרעוין שב"ק וארא העעל"ט עדיין מהדהדת בקרבנו, 'מדארף צוגרייטן א הארץ, א מוח צו זיך קענען צוזאמען נעמען וואו עס דארף צו זיין' – עלינו להכין את כלי הנפש בכדי שנוכל להתאסף ולהתאחד כראוי, על כן הבה ונעיין במהות עבודת האחדות.

עיקר וחיידוש גדול המובא בשם הצדיקים הראשונים – הבעש"ט ותלמידיו הוא עבודת האחדות, 'כל ישראל הם אחדות אחד' כתב בספה"ק 'תולדות יעקב יוסף' (קדושים) בשם רבו הבעש"ט הקדוש, אחדות היא לא רק במובנה הפשוט – להתאחד איש עם רעהו או קבוצת רעים באהבת חברים, בספה"ק מבואר כי ישנה גם אחדות בקיום מצוות ה', אחדות הש"ת, אחדות התורה, אחדות העולמות, אחדות כוחות הנפש, כולם תלויים הא בהא וכשמשיגים אחת ממדרגות אלו נקל יותר להשיג את רעותה.

במושכל ראשון נראים דברים אלו כמופשטים ומעט קשים להבנה והשגה. אמנם כדרכו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בדברות הקודש מתבאר מהות ועומק עבודת האחדות הנוגעת אל כל אחד ואחד בכל מעמד ומצב. מאמר זה מבוסס ע"פ דברות הקודש מאמר 'כולנו כאחד באור פניך' (נראה אור בא שנה א גליון ד), ומאמר 'חידה ליחדך' (יתרו תשע"א).

אחדות העולמות

ויקח מאבני המקום וישם מראשיתו. פרוש כי האותיות נקראים 'אבנים' בספר יצירה, והצדיק לוקח האותיות של קדושה שהם של ה', והו מאבני 'המקום' הוא מקומו של עולם דהינו על ידי שמדברים דברים קדושים תמיד, גודם שדברו עושה רושם למעלה. זהו וישם מראשיתו ששם הדברים לראשון כל הראשונים, שישמע אותיות שלו, שמבקש תפלתו על ידי צדופי אותיות הקדושים. והאותיות הם כ"ב אותן, והצדיק גודם שישקקו למעלה כ"ב אותיות של דבוריו, זהו וישכב במקום ההוא' אותיות וישכב רמוז יש כ"ב אותיות 'במקום' הינו הקדוש ברוך הוא, שעשה רשימה למעלה בתפלתו בכ"ב אותיות והבן. קדושת לוי פרשת ויצא

בדברות הקודש התבאר ע"פ דברים אלו עבודת אחדות העולמות השייכת אל כל אחד ואחד מעמנו:

כי הנה תכלית בריאת כל העולמות מעולם האצילות ועד עולם התחתון הוא לכבודו ית', היינו שהארם ייחד כל הנבראים לעבודתו ית', זהו תכלית כל עבודת האדם בעבודתו בעניינים רוחניים כתורה ותפלה, ועד לעסקיו בכל עניני העולם הגשמי, על ידי זה תתייחד כל הבריאה בהש"ת, כי כשמוציא מפיו דיבורי תורה ותפלה מתוך תשוקה ודבקות בהש"ת מייחד דיבוריו וכל מציאותו להש"ת וכן בכל ענין גשמי שעוסק בו בקדושה כרצונו ית', מייחד בזה את הדבר לו ית"ש.

באמת, בכל ענין בעולם יש בו חלק ממנו ית' המחיהו, כאשר משתמש האדם בענין זה כרצונו יתברך בזה נתייחד החלק האלקי בשרשו בהש"ת על כן הצדיק נקרא מייחד אלוף, כי הצדיק רואה בכל ענין שנשפע חלק ה' הקיים בו ועל ידי שמשתמש בו כרצונו ית' מייחד אותו חלק להש"ת.

אותיות. אף היא מהחידושים הגדולים והיסודיים שנשנו בתורת החסידות, כוונת האותיות הם צינורות ודרכי ההשפעה אשר בהם ברא הקב"ה את עולמו, כל בריאה גשמית יש לה שם – מילה שמורכבת מאותיות, לדוגמא לחם מורכבת משלושה אותיות אותם צריכים אנו להעלות מגשמיות ולהפכם לרוחניות, כיצא בזה כל דבר גשמי.

ששורה בעליונים לבריאה הגשמית – שמבקש תפלתו על ידי צדופי אותיות הקדושים.

אחדות בני ישראל ושמו יתברך

מכאן, נבין את עומק מעלת האהבה והאחדות בין בני ישראל:

כפי ששייך ענין האחדות בעבודת האדם שמיידר כל עניניו להש"ת, ואינו מפריד ח"ו השפע שנשפע עליו מהש"ת על ידי שרואה בכל דבר גשמי חלק ה' המחייבו, כן הוא באחדות בין בני ישראל שרואה בכל יהודי חלק הנשמה שבו ונתמלא בזה אהבה גדולה אליו, כי הוא חלק ממנו ית' כביכול וכראו' באור יצחק שעל ידי אהבת ה' בא לאהבת ישראל כי האוהב את האב אוהב את בנו.

ולא זו בלבד אלא שאותם אבנים המשוליים לאותיות נמשלים אף לנשמות ישראל, ככל שנשמות ישראל מתאחדים מקבל האחד כח מהשני, וכששני אנשים מתאחדים מקבל כל אחד כח ואון משנים האחרים וכן ע"ז הדרך ככל שמתאחדים יותר מבני ישראל נעשה כוחם הרוחני כפול ומכופל, כי באחדות אמיתית ופנימית משיג כל אחד השגתו עד אין קץ.

הרה"ק הכהן הגדול מפולנאה מייסד דבר זה בספריו פעמים רבות והוא ע"פ דברי האלשיך הקדוש:

בא מצות עשה בתורה, שכל התורה כלול בה, ואהבת לרעך כמוך אני ה', רוצה לומר שראוי לחוס על כבוד השם יתברך, ויהיה התחברות ואהבה בין איש לרעהו, שלא יגרם על ידי שגגה ופרוד למטה ח"ו פרוד בין ד' אותיות שמו יתברך למעלה על ידי קלפת עמלק. כתונת פסים פרשת צו וע"ע תוי"י חיי שרה, קדושים, ועוד

שני אותיות הראשונים של שם הוי"ה י-ה מרמזים הם על ההשפעה שמשפיע עלינו הבורא ברחמיו, ואותיות ו-ה הם כביכול המקבלים ההשפעה, אם כלל ישראל מקיימים רצונו ית' אזי ההשפעה היא כסדרה ובתוקף, וכך מתייחדת שם י-ה ב-ה אך אם ח"ו אין ישראל מתנהגים ביושר, אזי נפרד כביכול שם הוי"ה כי אין שתי האותיות הראשונים יכולים להשפיע על שתי האותיות האחרונות כביכול.

כשמתחברים בני ישראל זה לזה באהבה ורעות, אינם מביטים בחסרונותיהם של האחרים, מהרהרים רק בטובתם מתעוררת על ידי זה תענוג רוח נוחת עצומה למעלה, ולפום עובדא דלתא איתער עובדא דלעילא, כשישראל משבחים ומביטים במעלת חבריהם אזי גם משמים מביטים על המעלות בלבד ויכולים שני אותיות הראשונים להתאחד ולהשפיע לשני אותיות האחרים ומתאחד שם הוי"ה בשלמות.

האוהב את הש"ת באמת – אוהב את ישראל באמת כי רצונו הוא רק אחדות שמו יתברך, ושמו יתברך יתאחד רק באהבת ישראל באמת, כשמאחד השם מתעלה היא ביותר וככל שתגדל אהבתו ואחדותו לבני ישראל כן תתגבר ותתעצם מדרגתו עד אין קץ.

אם כן נתבאר לנו איפוא מהות אחדות העולמות, והיאך יושלם ענין זה באהבת ישראל, והתחיל להתבאר עניינה של אחדות השם, שכאמור נמשיך ונרחיב בזה בעו"ה.

הדברים נכתבו ע"ד העורכים

לעילוי נשמת
הרבנית הצדקנית מרים ע"ה
בת כ"ק אדמו"ר רבי נפתלי חיים אדלר מדייקוב וזנוק"ל
נלב"ע ר"ח שבט ש.ו.
הונצח על ידי נכדה הרב אלעזר יולברפריש שליט"א